

Nr 15

Kulturutskottets betänkande i anledning av motioner om ekonomiskt stöd åt fria kristna samfund.

Motionerna

Utskottet behandlar i detta betänkande

dels motionen 1971:34 av herr Helén m. fl. (fp) i vad avser hemställa att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer om förslag om

1. åtgärder i syfte att befria de fria trossamfunden och invandrar-kyrkorna från den ekonomiska belastning som den allmänna arbetsgivaravgiften innebär – antingen genom direkt befrielse från denna avgift eller genom motsvarande statliga bidrag,

2. åtgärder i syfte att på lämpligt sätt ge de fria samfunden och invandrar kyrkorna ekonomiska bidrag som svarar mot den ogynnsamma behandling i skattehänseende som för dem blivit effekten av övergången till indirekt beskattning,

dels motionen 1971:35 av herr Svensson i Kungälv m. fl. (s) vari hemställts att riksdagen måtte besluta att under åttonde huvudtiteln för budgetåret 1971/72 till Bidrag till fria kristna samfund m. m. anvisa ett reservationsanslag av 3 000 000 kr.,

dels motionen 1971:364 av herr Hedlund m. fl. (c) vari hemställts att riksdagen under åttonde huvudtiteln för budgetåret 1971/72 till Bidrag till fria kristna samfund och kyrkor anvisar ett reservationsanslag av 3 500 000 kr. samt i skrivelse till Kungl. Maj:t uttalar att en nämnd bestående av fem personer med god kännedom om religiösa förhållanden och organisationer får i uppdrag att dels fördela ovan föreslagna bidrag på i motionen anförda grunder, dels i samarbete med 1968 års beredning om kyrka och stat utarbeta förslag till långsiktiga bestämmelser angående stödets fördelning.

Motionen 1971:34 har hänvisats till kulturutskottet i vad avser statliga bidrag och i övrigt till skatteutskottet.

Utskottet

De tre motioner som utskottet behandlar i detta betänkande har det gemensamma syftet att bereda ekonomisk lättnad åt fria trossamfund i vårt land. Utskottet konstaterar först att motionen 1971:34 hänvisats till kulturutskottet endast såvitt gäller statliga bidrag och att vad i motionen yrkats angående förslag om åtgärder som syftar till befrielse från arbetsgivaravgift och ändrade bestämmelser angående arvsskatt därför inte faller under detta utskotts handläggning. Dessa frågor har behandlats

av skatteutskottet i dess betänkanden 1971:17 och 1971:23. Vidare konstaterar utskottet att inrikesutskottet i sitt betänkande 1971:6 behandlat vissa motionsyrkanden angående stöd åt invandrarkyrkorna. Utskottet anser därför att i motionerna 1971:34 och 1971:364 framställ-da, till kulturutskottets handläggning hörande yrkanden i vad de gäller dessa kyrkor inte bör föranleda någon åtgärd.

Utskottet får för sin del tillstyrka att anslag för nästa budgetår anvisas till bidrag till vissa trossamfund i vårt land. Bidragsberättigade bör vara församlingar (motsvarande) inom annat kristet trossamfund än svenska kyrkan, anslutna till eller i samverkan med Sveriges frikyrkoråd. För att församling skall vara bidragsberättigad bör gälla att den skall ha anknytning till samfund av viss storlek. En riktpunkt bör härvid vara att samfundet i fråga eller församlingarna tillsammans, som i pingströrelsen, betjänar minst 3 000 personer i Sverige.

Som skäl för detta stöd till vissa trossamfund bör enligt utskottets mening inte, som skett i motionen 1971:34, anföras skattemässiga förhållanden. Utskottet vill i stället i anslutning till motionen 1971:35 uttala att bidraget bör ha en självständig karaktär och att dess syfte bör vara att öka förutsättningarna för ekonomiskt svaga församlingar att hålla lokaler samt erbjuda religiös service i form av gudstjänst, själavård och liknande. Bidraget bör ses som ett provisorium i avvaktan på resultatet av arbetet inom 1968 års beredning om stat och kyrka.

Det föreslagna anslaget bör ha reservationsanslags natur och rubriken Bidrag till fria kristna samfund m. m.

Vad gäller anslagets storlek har utskottet ansett sig böra stanna vid att föreslå 2 milj. kr. med hänsyn till att det nuvarande ekonomiska läget gjort det nödvändigt med en mycket stor restriktivitet vid prövningen av olika förslag om ökade utgifter. Utskottet vill därjämte framhålla att uttrymme vid budgetbehandlingen hösten 1970 inte torde ha ansetts föreligga för införande av det nya statsbidrag som utskottet här förordat.

Anslaget bör ställas till förfogande för Sveriges frikyrkoråd att disponeras enligt riktlinjer som anges i detta betänkande. Det bör fördelas av en på frikyrkorådets förslag av Kungl. Maj:t godkänd samarbetsnämnd, där samtliga samfund eller grupper av församlingar som bedöms vara bidragsberättigade är företrädde.

Nämnden får vid sin bedömning av inkomna ansökningar inte ta hänsyn till om den bidragssökande församlingen är ansluten till frikyrkorådet i någon form eller ej. Särskild hänsyn bör dock vid beräkning av stöd tas till de församlingar som samverkar med annan församling i eget eller annat trossamfund. Det bör vidare åligga frikyrkorådet att sprida erforderlig information om det nya stödet bland berörda församlingar.

Frikyrkorådet bör tillerkännas skälig del av bidraget för informativt och administrativt arbete i samband med här föreslaget stöd. Rådet bör så snart som möjligt delge 1968 års beredning om stat och kyrka erfarenheterna från fördelningen av disponibla medel.

Utskottet avstyrker de i motionen 1971:34, såvitt den nu är i fråga,

framförda yrkandena att riksdagen hos Kungl. Maj:t måtte anhålla om olika åtgärder med syfte att bereda ekonomisk lättnad åt de fria trossamfunden. Likaså avstyrker utskottet yrkandena i motionen 1971:364 om tillsättande av en särskild nämnd för bidragets fördelning m. m.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet

1. att riksdagen i anledning av motionerna 1971:35 och 1971:364, sistnämnda motion i vad avser bidrag till fria kristna samfund och kyrkor utom invandrarkyrkorna, samt med avslag å motionen 1971:34 i vad den hänvisats till kulturutskottet och motionen 1971:364 i vad den avser invandrarkyrkorna till *Bidrag till fria kristna samfund m. m.* för budgetåret 1971/72 på driftbudgeten under åttonde huvudtiteln anvisar ett reservationsanslag av 2 000 000 kr.,
2. att riksdagen avslår motionen 1971:364 i vad avser inrättande av en nämnd med vissa angivna uppdrag.

Stockholm den 18 maj 1971

På kulturutskottets vägnar

LENNART MATSSON

Vid ärendets slutbehandling inom utskottet har närvarit

herrar Mattsson i Lane-Herrestad (c), Björk i Göteborg (s), Larsson i Vänersborg (s), Källstad (fp), fru Sundström (s), herr Nilsson i Agnäs (m), fru Berglund (s), herr Zachrisson (s), Leander (s), fru Mogård (m), herrar Green (s), Eriksson i Ulfsbyn (c), fru Ryding (vpk), herrar Wirmark (fp) och Norrby i Gunnarskog (c).

Reservation

av herrar Mattsson i Lane-Herrestad (c), Källstad (fp), Nilsson i Agnäs (m), fru Mogård (m), herr Eriksson i Ulfsbyn (c), herr Wirmark (fp) och herr Norrby i Gunnarskog (c) som ansett att

dels den del av utskottets yttrande som på s. 2 börjar med "Som skäl" och på s. 3 slutar med "fördelning m. m." bort ha följande lydelse:

"Det stöd till de fria trossamfunden som sålunda förordas är enligt utskottets mening mycket starkt motiverat. De fria trossamfunden är i ett klart ekonomiskt underläge i jämförelse med svenska kyrkan. Den successivt höjda mervärdeskatten och arbetsgivaravgiften har inneburit betydande kostnadsökningar för samfunden. Många församlingar har svårigheter att skapa nödvändiga ekonomiska förutsättningar för sin verksamhet. Den bristande jämställdhet i arvsskattehänseende som föreligger mellan statskyrkan och de fria trossamfunden bör också beaktas när man bedömer behovet av bidrag till de sistnämnda.

Det bidrag som utskottet föreslår bör ha karaktären av ett allmänt aktivitetsstöd till de fria kristna trossamfunden som i första hand skall utgå till ekonomiskt svaga församlingar. Det bör ses som en anordning

som vidtages i avvaktan på resultatet av pågående arbete inom 1968 års beredning om stat och kyrka, vilket arbete även berör de fria kristna trossamfundens ekonomiska förhållanden.

Kostnaderna för bidraget bör bestridas ur ett för ändamålet anvisat reservationsanslag med rubriken Bidrag till fria kristna samfund m. m. Vad gäller anslagsbeloppet föreslår utskottet 3 milj. kr. och ansluter sig alltså härvidlag till yrkandet i motionen 1971:35.

Eftersom utskottet anser att medel för ändamålet bör anvisas redan för nästa budgetår kan syftet med de i motionen 1971:34 framställda yrkandena om förslag till åtgärder till stöd för de fria trossamfunden anses tillgodosett.

Det föreslagna anslaget bör ställas till förfogande för Sveriges frikyrkoråd att disponeras enligt de riktlinjer som anges i detta betänkande. Det bör fördelas av en nämnd bestående av frikyrkorådet kompletterat med företrädare för kristna samfund eller grupper av församlingar utanför rådet, vilka bedöms vara bidragsberättigade. Förslag till regler för fördelningen av bidraget bör uppgöras av denna nämnd och fastställas av Kungl. Maj:t. Av anslaget bör viss del kunna utgå till frikyrkorådet för informativt och administrativt arbete med det nya stödet.”

dels utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

1. att riksdagen i anledning av motionerna 1971:34 och 1971:364 i vad avser bidrag till andra samfund än invandrarkyrkorna samt med bifall till motionen 1971:35 ävensom med avslag å motionerna 1971:34 och 1971:364 i vad de avser invandrarkyrkorna till *Bidrag till fria kristna samfund m. m.* för budgetåret 1971/72 på driftbudgeten under åttonde huvudtiteln anvisar ett reservationsanslag av 3 000 000 kr.,
2. att riksdagen avslår motionen 1971:364 i vad avser inrättande av en nämnd med vissa angivna uppdrag.”